

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/142/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2616206464
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboslava Vanková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2616206464.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľuboslava Vanková a sudkýň: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Andrea Dudášová, v právnej veci žalobcov: 1. B. C., narodený XX.XX.XXXX, bytom J. M. XXXX/XX, A., 2. M. C., narodená X.X.XXXX, bytom J. M. XXXX/XX, A., 3. Ing. B. C., narodený XX.X.XXXX, bytom J. M. XXXX/XX, A., 4. M. C., narodená X.X.XXXX, bytom C. XXX/XX, A., všetci právne zastúpení: Mgr. Milan Trylč, PhD., advokát, so sídlom J. Kráľa 738/12, Senica, proti žalovaným: 1. P. J., narodený XX.X.XXXX, bytom I. XXX/X, A., právne zastúpený: JUDr. Juraj Gavalec, advokát, so sídlom T. Tekela 23, Trnava, 2. KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, IČO 00 585 441, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, právne zastúpený: JUDr. Baltazár Mucska, advokát, so sídlom Vajnorská 55, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného 1. proti rozsudku Okresného súdu Senica č. k. 11C/182/2016-148 zo dňa 25.10.2017 proti vyhovujúcemu výroku v časti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku v napadnutej časti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a v závislom výroku o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobcovia majú spoločne a nerozdielne **n á r o k** voči žalovanému 1. na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom označeným v záhlaví súd prvej inštancie prvým výrokom uložil žalovaným v prvom a druhom rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy a to žalobcovi v 1. rade v sume 10.000 eur, žalobkyni v 2. rade v sume 10.000 eur, žalobcovi v 3. rade v sume 10.000 eur a žalobkyni v 4. rade vo výške 5.000 eur a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, druhým výrokom žalobu vo zvyšku zamietol, tretím výrokom rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

2. Rozsudok označený v záhlaví súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že z trestnej veci vedenej na Okresnom súde Senica č. k. 1 T 50/2015 vyplynulo, že žalovaný 1. v čase dopravnej nehody, ktorou spôsobil smrť M. C., bol pod vplyvom alkoholu, porušil predpisy ohľadne premávky na pozemných komunikáciách (§ 4 ods. 2 písm. c) a § 16 ods. 1 zák. č. 8/2009 Z. z.), čím z nedbanlivosti spôsobil smrť M. C., z čoho vyplýva preukázané protiprávne konanie žalovaného 1. a následok, t. j. zranenia M. C. a jeho následná smrť. Žalovaný 1. nehodu spôsobil z nedbanlivosti, avšak značne pod vplyvom alkoholu a po dopravnej nehode sa žalobcom žiadnym spôsobom neospravedlnil za spáchaný skutok, určitú ľútosť prejavil až pri svojom písomnom vyjadrení a výpovedi v tomto konaní.

4. Vecne argumentoval súd prvej inštancie tým, že v danom prípade nepochybne došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov v tej najhoršej možnej intenzite, keď zásah nie je možné odčiniť len ospravedlnením, či prinavrátaním do pôvodného stavu a to v súvislosti s usmrtením osoby M. C.. Smrťou M. C. bola žalobcom spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma v narušení rodiny a rodinných vzťahov a perspektívy života. Týmto neoprávneným zásahom sa pretrhli vzájomné väzby založené na duševnej spätosti, na rodičovskej a súrodeneckej láske, na láske prarodiča a vnuka, na spolupatričnosti a vzájomnej perspektíve. Vo vzťahu k žalobcom 1., 2. už rodina nebude spĺňať svoju funkciu - reprodukčnú, výchovnú, ekonomickú a vo vzťahu ku všetkým žalobcom funkciu ochrannú, pomocnú a emocionálnu. Vzhľadom na smrť M. C. už rodina žalobcov v takomto zložení neuspokojí potreby rodičovskej a synovskej lásky, bratskej lásky a vzájomnej lásky prarodiča a vnuka, bezpečia, neuspokojí základné emocionálne potreby. Dôsledky smrti syna sa u žalobcu 1. prejavili najmä tak, že tento nemohol po dobu minimálne 4 mesiacov vykonávať svoje povolanie, žalobkyňa 2. nemohla nastúpiť na štúdium ohľadom zvyšovanie si svojej kvalifikácie si v zamestnaní, žalobcovia 1., 2., 4. boli nútení vyhľadať psychiatrickú aj psychologickú pomoc. Žalobca 3. sa nepresťahoval do vlastného bytu na jeseň roku 2014, ako pôvodne plánoval, len z dôvodu úmrtia svojho brata, musel a chcel byť svojim rodičom nablízku a byť im v tých najťažších chvíľach oporou. Pokiaľ ide o žalobkyňu 4., je nepochybné, že prarodičia sa tešia z náklonnosti a z lásky svojich vnúčat. Doteraz, t. j. už vyše troch rokov, prežívajú všetci žalobcovia veľkú duševnú bolesť a veľký smútok. Je nepochybné, že žiadna priznaná suma nenahradí žalobcom syna, brata a vnuka, no môže zmierniť následky vzniknutej nemajetkovej ujmy. Nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, je súd prvej inštancie toho názoru, že výška finančného zadosťučinenia, ktorá bola priznaná v tomto konaní je postačujúca a primeraná vzhľadom na okolnosti prípadu, ako aj závažnosť zásahu do nemajetkovej sféry. Žalobcovia budú stratu M. C. pociťovať po celý život, pričom žalobcom 1., 2., 4. túto stratu môže zmierniť už len žalobca 3., ich posledný syn a vnuk a možno zmena prostredia, v ktorom žijú, pretože prostredie, kde M. C. vyrastal, im ho neustále pripomína, pričom táto zmena môže byť pre nich finančne náročná. Súd prvej inštancie však musel zohľadniť aj majetkovú situáciu a sociálne pomery žalovaného 1., pretože tento je prakticky nemajetný, jeho priemerný mesačný príjem je cca 700 eur netto, pričom pri takejto životnej úrovni žalovaného 1. by priznanie súm tak, ako ich požadovali žalobcovia v žalobe, bolo pre žalovaného priam likvidačné, pretože tento by sumu 70.000 eur splácal minimálne 30 rokov pri splátke cca 200 eur mesačne pri nulovom navýšení. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam súd prvej inštancie priznal žalobcom 1., 2., 3., ako najbližším osobám, zadosťučinenie každému v sume 10.000 eur. Žalobkyňi 4. ako starej mame, ktorá s M. C. nezdíeľala spoločnú domácnosť a každodenný život, priznal súd prvej inštancie sumu finančného zadosťučinenia 5.000 eur. Takto bude musieť žalovaný 1. zaplatiť žalobcom celkom sumu 35.000 eur, ktorá suma je vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti primeraná. Na tomto nič nemení fakt, že žalovaný 1. bol zaviazaný k zaplateniu tejto nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne so žalovaným 2., pretože vzhľadom na ustanovenie § 826 Občianskeho zákonníka má žalovaný 2. ako poisťiteľ právo na primeranú náhradu toho, čo plnil za poisteného (žalovaného 1.), ak poistený spôsobil škodu následkom požitia alkoholu alebo návykových látok. Vzhľadom na tieto skutočnosti súd prvej inštancie priznal žalobcom nemajetkovú ujmu celkom vo výške 35.000 eur a vo zvyšku žalobu ako nedôvodnú zamietol.

5. Súd prvej inštancie žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania, keďže žalobcovia mali v konaní úspech len čiastočný. Žalobcovia sa domáhali zaplatenia nemajetkovej ujmy celkom v sume 70.000 eur, úspešní boli len do výšky 35.000 eur, čo predstavuje 50 %, pričom tomuto úspechu, resp. neúspechu žalobcov, zodpovedá aj úspech resp. neúspech žalovaných.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti výšky priznanej nemajetkovej ujmy podal odvolanie žalovaný 1.. V odvolaní uviedol, že priznaná suma je neprimerane vysoká v porovnaní s možnosťami žalovaného 1. na jej úhradu. Priznaná náhrada musí spĺňať požiadavku primeranosti, nemala by mať pre žalovaného 1. likvidačný charakter. V danom prípade ide o kumuláciu nárokov najbližších príbuzných, a preto je potrebné obzvlášť citlivo prihliadnuť na zachovanie princípu primeranosti, pretože náhrada nemajetkovej ujmy, i keď sa jednotlivito vo vzťahu k jednotlivému príbuznému zomrelého javí ako primeraná, pri kumulácii vo vzťahu ku všetkým je neprimeraná a má likvidačný charakter. V tomto smere sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal pomermi na strane žalovaného 1., najmä tým, že je v mladom veku a nemá zatiaľ vytvorené žiadne materiálne zázemie, nevlastní ešte žiadny majetok, nemá vyriešené otázky vlastného bývania, preto priznaná suma znamená pre neho už vopred nemožnosť jej zaplatenia z jeho strany. Žalovaný 1. sa domnieva, že nie je zachovaný princíp primeranosti, ak bola priznaná rovnaká

suma rodičom a aj bratovi zomrelého, ujma vo vzťahu k rodičom a súrodencom nie je rovnaká. Žalovaný 1. navrhuje, aby odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutej časti tak, že žalovaného 1. zaviaže zaplatiť žalobcovi 1. sumu 6.000 eur, žalobkyni 2. sumu 6.000 eur, žalobcovi 3. sumu 4.000 eur a žalobkyni 4. sumu 2.000 eur.

7. K odvolaniu žalovaného 1. sa vyjadrili žalobcovia. Vo vyjadrení k odvolaniu uviedli, že žalobcom 1. - 4. žiadna suma nenahradí M. C.. Nejestvuje suma, za ktorú by si mohli dovoliť materiálny alebo nehmotný pôžitok, ktorý by im dovolil zabudnúť na to, že M. C. zomrel. Nejestvuje nič, čo by uviedlo ich vzájomné rodinné vzťahy do stavu, v akom boli pred jeho úmrtím. Z hľadiska rozhodovania vo veci samej súdy v konaní hodnotia okolnosti zásahu do práv žalobcov na rodinný život a intenzitu zásahu do práv žalobcov, nie však sociálnu situáciu pôvodcu zásahu. Pokiaľ je na strane žalobcov viac subjektov, súdy samozrejme túto skutočnosť zohľadňujú, to jest zohľadňujú aj celkovú výšku priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalovaný 1. je mladý a zdravý človek, je schopný vyprodukovať počas svojho života majetkové hodnoty niekoľkonásobne vyššie, ako je suma 35.000 eur. Nie je namieste, aby žalovaný 1. odôvodňoval zníženie náhrady nemajetkovej ujmy neexistenciou vlastného materiálneho zabezpečenia. Žalovaný 1. spôsobil nehodu pod vplyvom alkoholu, musel teda počítať aj s takými následkami svojho konania, ako sú usmrtenie ďalšej osoby, povinnosť nahraďiť škodu spôsobenú účastníkom nehody, povinnosť nahraďiť nemajetkovú ujmu príbuzným usmrtených. Plnenie náhrady nemajetkovej ujmy nie je však len povinnosťou žalovaného 1., ale aj žalovaného 2., ktorý je právnickou osobou s dostatočným finančným zabezpečením. K argumentu, že ujma vo vzťahu k rodičom a k súrodencom nie je rovnaká, uviedli, že žalovaný 1. nemá právo hodnotiť kvalitu a intenzitu vzťahov v rodine žalobcov. Navrhujú, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektmi - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 365 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti v medziach daných rozsahom (§ 379 Civilného sporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 Civilného sporového poriadku), súc pritom viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 Civilného sporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutej časti vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

9. Podľa § 387 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Ustanovením § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprihádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvej inštancie. Odvolací súd je zároveň povinný vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami v odvolaní, pričom za podstatný argument je potrebné považovať taký argument, ktorý má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania môže priniesť priaznivejšie rozhodnutie pre odvolateľa.

11. Predmetom konania je požiadavka žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch od žalovaných, pre žalobcu 1. vo výške 20.000 eur, pre žalobkyňu 2. vo výške 20.000 eur, pre žalobcu 3. vo výške 20.000 eur a pre žalobkyňu 4. vo výške 10.000 eur. Súd prvej inštancie vychádzajúc z výsledkov dokazovania dospel k záveru, že v súdenom spore bolo preukázané, že žalovaný 1. spôsobil neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov, pričom morálne zadosťučinenie nie je postačujúce a požiadavka žalobcov na priznanie peňažného zadosťučinenia je opodstatnená pre žalobcu 1. vo výške 10.000 eur, pre žalobkyňu 2. vo výške 10.000 eur, pre žalobcu 3. vo výške 10.000 eur a pre žalobkyňu 4. vo výške 5.000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovaný 1. nesúhlasil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, namietal, že priznaná výška nemajetkovej ujmy je neprimeraná a má likvidačný charakter. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalovaného 1. je predmetom odvolacieho konania posúdiť, či súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a či právne správne posúdil uplatnený nárok.

12. Odvolací súd v zmysle ustanovení § 379 a § 380 Civilného sporového poriadku viazaný rozsahom a dôvodmi odvolaní sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie v napadnutej časti, keďže jeho argumentácia bola vecne správna, objektívna, presvedčivá a v neposlednom rade v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu SR ako aj nálezmi Ústavného súdu SR. Mal za to, že všetky dôvody, ktoré žalovaný 1. uvádzal v odvolaní, vyriešil už súd prvej inštancie v preskúmvanom rozsudku, pričom rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nie je možné posudzovať izolovane, pretože prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria jeden celok.

13. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré strana môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu. V odvolacom konaní sa dispozičná zásada prejavuje tým, že odvolací súd je viazaný rozsahom odvolania, t. j. že odvolanie prejedná len v medziach, v ktorých ho odvolateľ napáda. Ustanovenie § 379 Civilného sporového poriadku zároveň vymedzuje výnimky, kedy odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania, pričom ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania. Odvolací súd je podľa ustanovenia § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku viazaný aj dôvodmi odvolania, t. j. na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s ustanovením § 365 Civilného sporového poriadku dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodovaní o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenie zistil. Jedinú výnimku predstavuje podľa ustanovenia § 380 ods. 2 Civilného sporového poriadku oprávnenie odvolacieho súdu preskúmať vady konania, ktoré sa týkajú procesných podmienok, a to z úradnej moci.

14. V zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku rozsudok musí obsahovať odôvodnenie, pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva strany na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami strán. Odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; niet v ňom miesto pre dohady a domnienky. V odôvodnení rozhodnutia súd teda uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil, ktoré dôkazy v konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozhodnutia súdu je nielen formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu, tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí, t. j. musí byť preskúmateľné.

15. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy týkajúcej sa žalovaným 1. v odvolaní namietaných skutočností je vyčerpávajúco, správne skutkovo a právne zdôvodnené a zodpovedá všetkým požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že sa žalovaný 1. s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie nestotožňuje ešte neznamená, že závery v ňom obsiahnuté nie sú správne. Súd prvej inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobe v časti vyhovel a v časti žalobu zamietol.

16. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcami tvrdených nárokov, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatnených nárokov, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ustanovenie 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku v napadnutej časti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť, a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

17. Žalovaný 1. nesúhlasil s výškou priznanej nemajetkovej ujmy žalobcom. Podľa názoru odvolacieho súdu aj v tejto otázke súd prvej inštancie dospel k správne záveru majúci za preukázané, že nečakaným šokujúcim úmrtím najbližšieho príbuzného žalobcov (syna, brata a vnuka) došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný. Neoprávnený zásah žalovaného 1. ako vinníka dopravnej nehody, pri ktorej došlo k usmrteniu M. C., bol v konaní nesporný. Zákonom stanovené predpoklady pre vznik objektívnej zodpovednosti za protiprávny zásah do osobnostných práv žalobcov, ako aj pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, boli naplnené (neoprávnený zásah do chráneného osobnostného práva fyzickej osoby, ktorý je objektívne spôsobilý porušiť osobnosť fyzickej osoby, nemajetková ujma v jej osobnostnej integrite a príčinná súvislosť medzi nimi).

18. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

19. Podľa § 13 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie (ods. 1). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (ods. 2). Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ods. 3).

20. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života, musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby tak bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti (por. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 16/04 z 4. mája 2005). Z tohto pohľadu ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujú podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti

blízkej osoby. Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (por. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22. decembra 2015). Preto šokujúca (navyše zbytočná) smrť syna žalobcov 1., 2., brata žalobcu 3. a vnuka žalobkyne 4., predstavuje udalosť mimoriadnu s nenapraviteľným následkom, kedy sa v dôsledku úmrtia syna, brata a vnuka celá rodinná situácia tragicky navždy zmenila.

21. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). V dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného 1. došlo v danom prípade k násilnému prerhnutiu rodinných a citových väzieb vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu so zomrelým. Táto intenzita bola daná už tým, že išlo o náhlu smrť mladého človeka v produktívnom veku, ktorý bol nenahraditeľnou súčasťou stabilnej a fungujúcej rodiny. Okrem psychickej bolesti, ktorá v prípade straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca aktivity pozostaleho, často vyžadujúca odbornú pomoc (v dôsledku duševného ochorenia), sú žalobcovia navždy zasiahnutí stratou milovaného dieťaťa, brata a vnuka s nezastupiteľným postavením v rodine, čím sú žalobcovia do budúcnosti ochudobnení o rodinný život so zomrelým, o jeho lásku a radosť s ním prežívanú, osobnú blízkosť tejto osoby. Strata takéhoto člena rodiny predstavuje nenávratnú deštrukciu medziľudských väzieb, vytvárajúcich základ rodinného života. Následkom toho je zmena plne dlhodobo fungujúcej rodiny s deťmi a vnukmi na neúplnú rodinu, navždy strádajúcu v jednotlivých oblastiach rodinného života, ovplyvňujúcu tiež sebarealizáciu pozostalých členov rodiny. Okrem straty možnosti viesť spoločne rodinný a súkromný život, náhle dochádza na strane pozostalých k obrovskej emočnej bolesti, k prežívaniu pocitov úzkosti, smútku, zúfalstva. Bez pochybností žalobcovia túto stratu prekonávali s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami, žalobcovia 1., 2., 4. dokonca za pomoci odbornej psychiatrickej liečby. Úmrtím M. C. došlo k deštrukcii interpersonálnych väzieb tvoriacich základný rámec súkromného života žalobcov, k intenzívnemu zásahu do osobnostných práv a práva na súkromie a rodinný život žalobcov, následky ktorého nebolo možné úplne odstrániť len morálnou satisfakciou, keďže žiadna forma morálneho zadosťučinenia by nepostačovala k tomu, aby bola riadne vyvážená a zmiernená vzniknutá majetková ujma na osobnosti žalobcov.

22. Súd prvej inštancie správne prihliadal aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V dôsledku hrubého porušenia pravidiel cestnej premávky žalovaným 1., a to dokonca pod vplyvom alkoholu, došlo k vyššie uvedenému závažnému a neodstrániteľnému zásahu do súkromného a rodinného života žalobcov. V dôsledku nezodpovedného správania žalovaného 1. ako vodiča motorového vozidla došlo k dopravnej nehode motorového vozidla, v ktorom sedel ako spolujazdec na zadnom sedadle M. C., ktorý zraneniam z dopravnej nehody podľahol.

23. Odvolací súd s poukazom na uvedené konštatuje, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre meritórne posúdenie veci, prihliadal na zákonom stanovené kritériá priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, bez potreby vykonávania ďalšieho dokazovania.

24. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnúť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo tak, ako je vyššie uvedené k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ochrane ľudských právach a základných slobôd. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality, výška relatívnej (peňažnej) satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu (vyššie uvedených v danom prípade).

25. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu, keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova

zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obete“ podľa čl. 34 Dohovoru o ochrane ľudských právach a základných slobôd, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva napr. v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 č. sťažnosti 43662/98, ako i v prípade Stanková proti Slovenskej republike v rozhodnutí z 9. októbra 2007 č. sťažnosti 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol (JUDr. Andrea Erdősová, PhD., Krátke pojednanie o škodách, ujmach a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora Európskej únie i Európskeho súdu pre ľudské práva). Ústavný súd Českej republiky konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch (sp. zn. I. ÚS 2844/14), a to nielen v obdobných, ale i v ďalších, v ktorých sa jednalo o zásah do iných osobnostných práv, a to najmä do práva na ľudskú dôstojnosť. Podporne odvolací súd poukazuje na rozhodovaciu prax v obdobných veciach, teda vo veciach priznania náhrady nemajetkovej ujmy, keď napr. rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 13C/126/2010-267 zo dňa 1.10.2014 v spojení s doplniacim rozsudkom č. k. 13C/126/2010-292 zo dňa 12.11.2014 potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co/368/2015-311 zo dňa 1.7.2015 bola manželke muža zomrelého pri dopravnej nehode priznaná suma 40.000 eur, rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 37C/178/2010-73 zo dňa 28.4.2010 potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 11Co/90/2010-117 zo dňa 16.3.2011 bola rodičom dcéry zomrelej pri dopravnej nehode priznaná každému suma 15.000 eur, rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 17C/22/2015-253 zo dňa 23.3.2016 v spojení s opravným uznesením č. k. 17C/22/2015-253 zo dňa 23.3.2016 potvrdenými rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 6Co/176/2016 zo dňa 29.3.2017 bola matke syna zomrelého pri dopravnej nehode priznaná suma 20.000 eur, rozsudkom Okresného súdu Brezno č. k. 2C/61/2010-261 zo dňa 5.2.2014 potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12Co/465/2014 zo dňa 30.7.2015 bola manželke a dvom deťom muža zomrelého pri dopravnej nehode priznaná každému suma 33.500 eur, rozsudkom Okresného súdu Senica č. k. 10C/9/2013-129 zo dňa 4.12.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 10Co/566/2015-229 zo dňa 29.6.2016 bola manželovi a trom deťom ženy zomrelej pri dopravnej nehode priznaná každému suma 8.000 eur. Z rozhodnutí všeobecných súdov tak vyplývajú závery, že každé priznanie určitej sumy musí byť riadne a spoľahlivo odôvodnené skutkovými okolnosťami prípadu. Na druhej strane však povaha náhrady nemajetkovej ujmy vylučuje možnosť akejkolvek spoľahlivej kvantifikácie. V týchto prípadoch sa totiž peniazmi odškodňuje niečo, čo samo osebe žiadnu majetkovú hodnotu nemá (osobnosť človeka), a preto je akákoľvek presnejšia kvantifikácia uplatňovaných súm nemožná. Práve preto súd musí pristupovať k priznávaniu týchto súm obozretne a triezvo s ohľadom na individuálne okolnosti prípadu. Nie je preto náležitá odvolacia námietka žalovaného 1., že výška priznanej nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká.

26. Mimoriadna závažnosť vzniknutej ujmy u žalobcov v danom prípade, ako i okolností, za ktorých k porušeniu práv došlo, preto plne opodstatňovali súdom prvej inštancie priznanú náhradu nemajetkovej ujmy (pre každého zo žalobcov 1., 2., 3 suma 10.000 eur a pre žalobkyňu 4. suma 5.000 eur). Došlo tak k naplneniu požiadavky primeranosti a proporcionálnej náhrady strádania žalobcov (reštitučnej podstaty relutárnej náhrady a jej vyrovnávacieho charakteru). Podľa ustanovenia článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských právach a základných slobôd, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromia a rodinného života. Aj v ústavnej rovine je zakotvená v článku 16 Ústavy Slovenskej republiky nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, ktorá je zaručená, pričom každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Je nesporné, že medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života. Porušením práva jednej osoby môže dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie aj tej druhej z týchto osôb tvoriacich rodinné spoločenstvo. Zásah do osobnostnej, emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je tak závažná ujma blízkej osoby, ako to je v danom prípade, zakladal právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Značná miera dotknutia (zásahu) osobnosti fyzickej osoby tak, ako to bolo v prípade žalobcov, je potom dôvodom na priznanie peňažnej náhrady vo výške určenej súdom prvej inštancie, pretože morálne zadostučinenie nebolo postačujúce.

27. Odvolací súd konštatuje, že výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy nepôsobí likvidačne ale predstavuje základné štandardné kompenzovanie zmiernenia ujmy žalobcov v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej spravnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, je spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie. Tvrdenie, že majetkové pomery žalovaného 1. mu neumožňujú zaplatiť priznanú nemajetkovú ujmu je irelevantné, keďže jeho majetkové pomery nie sú určujúce pri odstupňovaní výšky priznaného nároku, možno ich vnímať len v moderačnom význame. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil otázku primeranosti prisúdeného nároku (odsek 24. rozsudku súdu prvej inštancie), namietanú žalovaným 1. v odvolaní, keď presvedčivým spôsobom zdôvodnil, z akého dôvodu priznal náhradu nemajetkovej ujmy práve vo výške 10.000 eur pre žalobcov 1., 2., 3. a vo výške 5.000 eur pre žalobkyňu 4., pričom jeho úvahy sú založené na skutkových zisteniach, ktoré podrobne popísal. I odvolací súd je toho názoru, že nič na správnosti záverov o primeranosti prisúdenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy v tomto rozsahu nemení ani opätovný poukaz žalovaného 1. v odvolaní na jeho majetkovú situáciu, keďže otázky, ktoré nastolil žalovaný 1. v odvolaní, sú v zásade zodpovedané už súdom prvej inštancie.

28. Nesprávny skutkový záver je spôsobilým odvolacím dôvodom podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku vtedy, keď súd prvej inštancie nepostupuje pri hodnotení dôkazov podľa § 191 Civilného sporového poriadku. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Pri hodnotení dôkazov v súdnom konaní platí zásada voľného hodnotenia dôkazov sudcom z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie len v prípade, ak by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, alebo prednesov strán nevyplývali, ani inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré neboli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že v hodnotení dôkazov, či poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán, alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor. Ak nie je možné súdu prvej inštancie v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi.

29. K odvolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

30. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že odvolacie dôvody uvádzané žalovaným 1. nie sú naplnené.

31. Ďalšie odvolacie argumenty odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu odvolateľa, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie veci a zachádzajúcu do zbytočných podrobností, teda odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

32. Súd prvej inštancie v posudzovanej veci v potrebnom rozsahu pre rozhodnutie vo veci samej zistil skutkový stav vykonaním potrebných a stranami navrhnutých dôkazov a nakoľko žalovaný 1. v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, resp. tvrdenia, s ktorými by sa nebol súd prvej inštancie v odôvodnení preskúmaného o rozsudku dôsledne vysporiadal a následne takto riadne zistený skutkový stav aj správne právne posúdil, tzn. že na správne zistený skutkový stav aplikoval zodpovedajúce zákonné ustanovenia, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo

vyhovujúcom výroku v napadnutej časti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku potvrdil (vrátane rovnako správneho závislého výroku o náhrade trov, ktorý inak odvolaním ani spochybnený nebol a v prípade ktorého ani odvolací súd nezistil žiadne zjavné dôvody jeho nesprávnosti).

33. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovení § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pričom v odvolacom konaní úspešným žalobcom priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému 1. v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením po právoplatnom skončení veci.

34. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).